

האם גם חובות עוברים בירושה?

מאת עו"ד איתן ליפסקר

"ירושה" מתקשרת בתודעתנו, בדרך כלל, לזכייה בנכסים וממון שנצברו בשנים קודמות ומועברים לידינו לאחר אריכות ימיו של המוריש.

ואולם, לא תמיד נושאת עמה הירושה רק זכויות, לעיתים מתברר כי הבית הנאה שהורישה לנו דודה עשירה נושא על גגו חובות שונים ומשונים שנצברו במשך השנים. לעיתים אף לא נרשמים חובות אלו בדרך של עיקולים וכדו', אלא צצים בצורת מכתב דרישה מעו"ד או אף כצו עיקול בלשכת הוצאה לפועל, המוצא את דרכו לכתובתכם בבוקר בהיר אחד.

נשאלת השאלה מה עושים וכיצד נערכים למנוע מצבים בלתי נעימים שכאלה.

הסתלקות מעזבון / צוואה

ראשית כל יש לדעת כי אין חובה לקבל ירושה. העובדה כי פלוני הותיר אחריו עזבון שאנו יורשיו או אף כתב צוואה בה רשם אותנו כנהנים, אינה מחייבת אותנו לקבלה.

מעזבון (כאשר מדובר בצו ירושה) ניתן להסתלק בדרך של תצהיר בכתב המוגש לרשם לענייני ירושה / בית המשפט ובלבד שההסתלקות נעשית לפני חלוקת העזבון. ניתן להסתלק מחלק מסויים מהעזבון אולם לא מנכס מסויים.

גם כאשר מדובר בירושה עפ"י צו קיום צוואה ניתן להסתלק באופן הנ"ל ובמקרה כה ניתן להסתלק גם מנכס מסויים שצווה עבורנו (מנה).

ההסתלקות פותרת את המסתלק מכל אחריות שהיא לעזבון והוא אינו נחשב כלל ליורש. ההסתלקות אינה מותנית בהסכמת מי שלטובתו מסתלקים ועל כן היא אופן פעולה ראוי במצב בו ידוע או יש חשש כי הירושה המיועדת כוללת אך חובות.

החובות והיורשים

ככלל, קיימת אבחנה בחוק הירושה בין התקופה שלפני חלוקת העזבון ולאחריו. טרם חלוקת העזבון חלים החובות (שלא התבטלו עם פטירתו של המנוח) על העזבון בלבד ואינם חלים על יורשיו. החובות ישולמו מתוך נכסי העזבון בלבד גם אם אין די בנכסים אלו כדי לכסות החובות.

באשר לתקופה שלאחר חלוקת העזבון - כאשר טרם חלוקת העזבון פורסמה כדין מודעה המזמינה את הנושים להודיע על חוב ונפרעו החובות הידועים, אין היורשים חייבים לשאת בחובות (אשר יתגלו לאחר חלוקת העזבון). אם לא פורסמה מודעה והיורשים לא ידעו אודות החוב, חייב כל

אחד מהם לשאת בחוב עד לשיעור החלק שקיבל מהעזבון. אם ידעו היורשים על החוב חייב כל אחד מהם לשאת בו עד לשיעור שווי העזבון כולו.

יורש שזכה בנכס ספציפי מכח צוואה (מנה) אינו אחראי לחובות כלליים של העזבון כל עוד יש בידי הנושה לגבות את חובו מיורשים אחרים שלא קיבלו נכסים ספציפיים. יש לציין כי גם אם יחויב יורש זה בחובות העזבון יהיה זה רק עד לשיעור הנכס הספציפי שקיבל.

במקרה של ירושה מכח צוואה תתכן גם אי שוויוניות נוספת בחלוקת החובות וזאת מכח הוראותיו של המוריש, הרשאי לפטור חלק מהיורשים מאחריות לחובות, או לחלק אחריות זו (כמעט) באופן שימצא לנכון.

החובות והנושים

הנושים שהודיעו על חוב בהתאם למודעה שפורסמה רשאים לגבות את חובם מהיורשים שלא באופן יחסי לחלוקת העזבון, כלומר נושה יכול לדרוש דווקא מאחד היורשים (שחלקו בעזבון מספיק גדול כדי לכסות את החוב) לשלם את כל החוב.

נושים שלא הודיעו על חוב בהתאם למודעה הנ"ל רשאים להגיש תביעה רק בתוך שנתיים ולגבות את החוב באופן יחסי מכל יורש בהתאם לחלקו בעזבון.